

Toelichting bij concept tot wijziging van de verordening voor fysieke leefomgeving Leiden 2020, met betrekking tot leidingen

Algemene bepalingen

Begripsomschrijving

In Bijlage 1 bij de Verordening voor de fysieke leefomgeving Leiden 2020 (hierna: “Vfl”) en in de tekst van de verordening zijn enkele begripsomschrijvingen vervangen of toegevoegd.

In beginsel vallen alle leidingen in de openbare ruimte waarover de bevoegdheid van het gemeentebestuur zich uitstrekt onder de reikwijdte van deze verordening. Ook bodemenergiesystemen en brandputten die zijn voorzien of aangelegd in de openbare ruimte vallen onder het toepassingsbereik. Op bodemenergiesystemen kunnen daarnaast ook andere vergunningplichten van toepassing zijn.

De term “openbare ruimte” dient ruim geïnterpreteerd te worden. Het gaat om alle denkbare ruimte in de open lucht die publiek toegankelijk is, ook als die toegankelijkheid fysiek of organisatorisch aan restricties onderhevig is. Het bereik van deze verordening is niet beperkt tot leidingen die in de grond liggen, maar is ook van toepassing op leidingen en bijbehorende voorzieningen die (deels) bovengronds liggen en/of die door of over zogeheten kunstwerken zijn gelegd.

Met kunstwerken wordt bedoeld infrastructuur die voor leidingen is aangelegd om bijvoorbeeld een natuurlijke barrière (zoals een rivier) over te kunnen steken. Hierbij kan gedacht worden aan leidingentunnels, gestuurde boringen en leidingenviaducten. Ook worden voorzieningen in bestaande infrastructuur (zoals bruggen) in deze verordening als kunstwerken beschouwd.

Bovengrondse hoogspanningslijnen zijn uitgezonderd van de in de verordening opgenomen definitie van “Leiding” en vallen dus niet onder de vergunningplicht van deze verordening. Ondergrondse hoogspanningslijnen vallen dus wél onder de regels van de verordening.

Met het begrip leidingexploitant wordt de natuurlijke persoon of rechtspersoon bedoeld in wiens opdracht de leiding wordt aangevraagd en vervolgens wordt aangelegd en geëxploiteerd. Leidingexploitanten zijn in de praktijk meestal de netbeheerders van nutsvoorzieningen als gas, water, warmte en elektriciteit. Ook de aanvrager van een vergunning wordt als leidingexploitant in de zin van deze verordening aangemerkt, aldus vooruitlopende op de feitelijke exploitatie van de leiding waarvoor de vergunning is aangevraagd.

Toepassingsbereik

In artikel 1.2 Vfl is het (ruime) toepassingsbereik van de Vfl weergegeven. Daaronder valt ook de openbare ruimte en de bodem van de openbare ruimte.

Artikel 3.7.1.1 Handboek leidingen

Dit artikel biedt de grondslag voor het college om ter uitvoering van deze verordening nadere regels te stellen. Deze nadere regels worden vervat in het Handboek Leidingen. Het Handboek is raadpleegbaar via de website van de gemeente.

Leidingen

Artikel 3.7.2.1 Verbodsbepaling en vergunningenstelsel

Dit artikel vormt de kern van het vergunningenstelsel. Het is verboden om een leiding aan te leggen, te exploiteren, te onderhouden, te herstellen, te repareren, te wijzigen, te verplaatsen (waaronder verticale verplaatsingen), een andere functie te geven of te verwijderen, tenzij de leidingexploitant of rechthebbende in het bezit is van een vergunning.

Voor de vergunningplichtige activiteiten kan desgewenst één leidingvergunning worden verleend op basis waarvan meerdere activiteiten worden vergund, bijvoorbeeld één vergunning voor de aanleg, het in stand houden en het exploiteren van een leiding. In een later stadium kan op aanvraag een aanvullende leidingvergunning worden verleend, bijvoorbeeld voor de verwijdering van een (deel van een) leiding.

In het tweede lid is een uitzondering opgenomen voor calamiteiten.

Artikel 3.7.2.2 De indiening van de aanvraag

Degene die een leidingvergunning voor één of meer vergunningplichtige activiteiten wenst te verkrijgen dient daartoe een aanvraag in bij het college. De voor de aanvraag benodigde documenten worden opgesomd in het Handboek.

Artikel 3.7.2.3 Algemene zorgplicht

Dit artikel bevat een algemene zorgplicht voor de leidingexploitant.

Artikel 3.7.2.4 Beslistermijnen

Dit artikel regelt de beslistermijnen voor het college.

Het derde lid kent een verkorte procedure voor de meeste leidingtrajecten van minder dan 25 meter en voor huisaansluitingen. Op grond van het vierde lid geldt de verkorte procedure niet voor werkzaamheden aan bovengrondse bouwwerken zoals trafohuisjes, ondergrondse hoogspanningslijnen vanaf 50 kV, transportleidingen ten behoeve van stadsverwarming, hoge druk gasleidingen vanaf 8 bar, watertransportleidingen, bouwaansluitingen en huisaansluitingen met een diameter groter dan 160 mm.

Artikel 3.7.2.5 Vergunningvoorschriften

Dit artikel biedt de basis om aan de vergunning voorwaarden te verbinden. In het tweede lid staat een lijst van belangen waartoe de voorwaarden en beperkingen kunnen strekken.

Artikel 3.7.2.6 Weigerings-, wijzigings- en intrekingsgronden

De weigeringsgronden dienen ter bescherming van gemeentelijke en maatschappelijke belangen. Bijvoorbeeld als zich gevaar, schade of hinder kunnen voordoen voor (paal)funderingen, bomen, kunstwerken, en/of zettingen in de omgeving van het aangevraagde tracé. Speciale aandacht verdient de weigeringsgrond in het belang van de bescherming van de ondergrondse ordening. Als gevolg van de energietransitie wordt voorzien dat gasleidingen steeds meer vervangen worden door warmteleidingen. Voor warmteleidingen zal ruimte moeten worden gereserveerd. Dat brengt mee dat aanvragen om een leidingvergunning geweigerd kunnen worden als verlening van die vergunning zou betekenen dat er te weinig ruimte overblijft voor een beoogde warmteleiding.

Een andere wijzigings- of intrekingsgrond betreft het geval dat er op maaiveld werken moeten worden uitgevoerd, waardoor een (ondergrondse) leiding niet

(volledig) kan blijven liggen of moet worden aangepast, bijvoorbeeld door deze te verdiepen of te beschermen in verband met een toenemende intensiteit van het gebruik van de betreffende openbare ruimte. Dit vormt een mogelijke grondslag voor het college om een eerder verleende vergunning te wijzigen of in te trekken. Intrekking van de leidingvergunning kan echter soms worden voorkomen indien met instemming van de leidingexploitant aanvullende maatregelen worden getroffen ter bescherming van de leiding.

Art. 3.7.2.7 Verzoek tot intrekking of wijziging tenaamstelling

Bij buitengebruikstelling van een leiding is de leidingexploitant verplicht om dit te melden aan het college. Artikel 3.7.2.6 lid 2 onder a. regelt voor die situatie een intrekkingbevoegdheid. De doelstelling van de gemeente is dat buiten gebruik gestelde leidingen zoveel mogelijk worden verwijderd. Dit is verder uitgewerkt in art. 3.7.2.9.

Art. 3.7.2.8 Indienen documenten, termijn voltooiing

Dit artikel geeft het college de mogelijkheid om te eisen dat (aanvullende) documenten worden overgelegd voor de start van de werkzaamheden, zoals bijvoorbeeld tekeningen met coördinaten, digitale inmetingsgegevens, een werkplan met een omschrijving van de werkzaamheden die de omgeving kunnen beïnvloeden, bemaling- en boring gegevens en/of een rapportage met opnamen van de staat van nabijgelegen panden voorafgaande aan de werkzaamheden (nulopname).

Art. 3.7.2.9 Oplevering en kosten werkzaamheden in openbare ruimte

Dit artikel bepaalt dat de openbare ruimte, na elke uitvoering van een vergunningplichtige activiteit zoals het aanleggen of verwijderen van een leiding, in beginsel in oorspronkelijke staat dient te worden opgeleverd. In de leidingvergunning kunnen voorschriften worden opgenomen over de wijze van oplevering. Uit de leidingvergunning kan ook voortvloeien dat de gemeente op kosten van de leidingexploitant zorgdraagt voor oplevering in een omschreven staat.

Indien de gemeente kosten maakt, worden deze op grond van het Besluit vaststelling tarieven voor schade veroorzaakt door ingravingen in verhardingen door de gemeente Leiden 2022 bij de leidingexploitant in rekening gebracht. De verwijdering van een leiding is een vergunningplichtige activiteit, maar het college kan de leidingexploitant verplichten om een buiten gebruik gestelde leiding te verwijderen.

Uitgangspunt is dat de leidingexploitant de leiding daadwerkelijk verwijdert nadat deze buiten gebruik is gesteld. In de leidingvergunning die voor de aanleg van de leiding wordt verleend kan de verplichting tot verwijdering na buitengebruikstelling worden opgenomen en kunnen daaraan voorwaarden worden verbonden, maar de verplichting tot verwijdering kan ook in een separaat besluit worden neergelegd.

Artikel 3.7.2.10 Ondergrondse obstakels of onbekende leidingen

Het kan voorkomen dat bij de uitvoering van werkzaamheden onbekende (oude, niet meer in gebruik zijnde) leidingen worden aangetroffen. Ook is het denkbaar dat andere ondergrondse objecten de uitvoering van het werk kunnen hinderen of dat een (andere) verontreiniging wordt aangetroffen. Indien een dergelijk geval zich voordoet kan het zijn dat de uitvoering van de vergunde activiteit (bijvoorbeeld de aanleg van een nieuwe leiding) niet verantwoord is als de verontreiniging of obstakels niet eerst zijn opgeruimd. Het college kan in dat geval de leidingexploitant opdragen de werkzaamheden op te schorten en bepaalde maatregelen te treffen. De kosten voor deze maatregelen komen in beginsel ten laste van de leidingexploitant of de eigenaar van de oude leiding. Als bij werkzaamheden een onbekende leiding wordt aangetroffen biedt dit een kans om na te gaan of het daadwerkelijk een buiten gebruik gestelde leiding is. Een leiding wordt als onbekende leiding aangemerkt als bij werkzaamheden een leiding wordt aangetroffen die:

- niet op de KLIC vermeld staat, en/of
- door geen leidingexploitant is aangegeven als een bij haar in beheer zijnde leiding.

Het college kan de leidingexploitant verplichten om binnen twee dagen te onderzoeken of leidingen nog in gebruik zijn. De leidingexploitant dient na te gaan of er nog spanning, druk of signaal op de leiding op staat. Als de leiding inderdaad buiten gebruik is gesteld (ofwel is 'verlaten'), biedt dit een mogelijkheid om de leiding te verwijderen tegen de maatschappelijk laagste kosten.

Artikel 3.7.2.11 Ter beschikking stellen tekeningen

Dit artikel verplicht de leidingexploitant de zogeheten 'as built'- en/of revisietekeningen ter beschikking te stellen.

Artikel 3.7.2.12 Verontreiniging, gevaar, hinder, veiligheid bij hoge temperatuur-leiding

Er rust op de leidingexploitant een meldplicht ingeval van verontreiniging, gevaar of hinder, dan wel storingen waarbij verontreiniging, gevaar of hinder kunnen optreden.

De leidingexploitant van een hoge temperatuurleiding zoals de stadsverwarming dient jegens het college aannemelijk te maken dat de veiligheidsaspecten van de hoge temperatuurleidingen in voldoende mate zijn gewaarborgd. Mogelijk wordt deze verplichting in de toekomst overgeheveld naar landelijke wetgeving (de Warmtewet).

Nadeelcompensatie

Artikel 5.3.1.1 Nadeelcompensatie

Het college kan op basis van artikel 3.7.2.6, tweede lid, onderdeel e een vergunning wijzigen of intrekken als dat noodzakelijk is voor de uitvoering van werken. Voor zover de leidingexploitant daarbij schade lijdt die niet tot het normale bedrijfsrisico behoort en waarvan de vergoeding niet (voldoende) anderszins is verzekerd, kan het college hem een redelijke en billijke schadevergoeding toekennen (nadeelcompensatie). In de Verlegregeling stelt het College regels vast over de wijze waarop nadeelcompensatieaanvragen in behandeling worden genomen en invulling wordt gegeven aan de daarop van toepassing zijnde wettelijke voorwaarden, neergelegd in art. 4:126 Algemene wet bestuursrecht.

Handhavings- overgangs- en slotbepaling

Artikel 7.1.2.5 Strafrechtelijke bepalingen

In deze bepaling zijn aan overtredingen van de specifiek genoemde bepalingen uit deze verordening wettelijk geregelde straffen verbonden. Op het college rust daarnaast steeds de bevoegdheid om de regels uit de verordening bestuurlijk te handhaven.

Art. 7.2.1.2 Overgangsrecht

Deze bepaling bevat overgangsrecht. Zowel in het verleden verleende privaatrechtelijke toestemmingen als in het verleden verleende leidingenvergunningen worden ingevolge het overgangsrecht aangemerkt als leidingvergunning onder de VfI.